

jóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról II. rész

Képviselő-testületi, Népjóléti Bizottsági, Polgármesteri és Jegyzői, illetve Gyámhivatali ügyszervezői hatáskörben hozott I. fokú gyermekvédelmi határozatok:

	Képviselő-testület	Népjóléti Bizottság	Polgármester	Jegyző	Gyámhivatali	Összesen:
2004.	-	219	1.900	28	439	2.586

Az önkormányzati hatáskörben kiadott határozatok ellen 2004. évben összesen 1 fellebbezést nyújtottak be, melynek alapján a Népjóléti Bizottság határozatát saját hatáskörben módosította. Négy esetben a Gyámhivatal határozata ellen nyújtottak be fellebbezést, mind a négy határozatot a Békés Megyei Gyámhivatal jóváhagyta, a fellebbezést elutasította.

Statisztikai számok a gyermekvédelmi munka mennyiségi adatairól adnak tájékoztatást, ugyanakkor képet adnak arról, hogy városunkban a lakosság számához mérten is, mind az anyagok biztosításával, mind az intézményrendszer kiépítésével önkormányzatunknak milyen intézkedéseket, erőfeszítéseket kellett és kell tennie ahhoz, hogy a családokon belül a gyermekek megfelelő ellátáshoz, neveléséhez hozzájáruljon. Az évről évre növekedő felhasznált támogatások összege jelzi a családok jövedelmi viszonyait, a még mindig nagy számú és sajnos növekvő munkanélküliséget, a gyermeket eltartó családok egészségi állapotát (a szülők rokkant nyugdíjasok, járadékosok), de a gyermekvédelem bármely területén dolgozók számára jelzi az utólerhetetlen, a kimutathatatlan jövedelmek megtételét is.

Felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatai, továbbá a gyermekjóléti szolgáltatások módszertani központ által végzett ellenőrzések alkalmazásával tett megállapítások

A Békés Megyei Közigazgatási Hivatal a jegyzői gyámhatóság és a gyámhivatal tevékenységét 2004-ben átfogóan nem ellenőrizte. A gyámhivatal és a jegyzői gyámhatóság munkájával kapcsolatosan a Békés Megyei Közigazgatási Hivatal Gyámhivatala 2004. márciusában a 2004. évben keletkezett ügyiratok vonatkozásában az ügyintézési határidők betartását ellenőrizte, de egyik szervnél sem volt határidőn túl elintéztetett ügyirat.

2004. júniusában a Békés Megyei Főügyészség a gyámhivatalban a gyermektartásdíj megelőlegését elrendelő, felfüggesztő és megszüntető határozatainak törvényességi vizsgálatát végezte. A beküldött iratokat kommentár nélkül küldték vissza, hiányszagról jelzés nem érkezett.

2004. novemberében célvizsgálat keretében a Békés Megyei Közigazgatási Hivatal a 2003. évben keletkezett családba fogadással és utógondozói ellátással kapcsolatos ügyiratok ellenőrzését végezte, hiányszágot nem tapasztalt.

A megyei Gyámhivatal 2004. októberében célvizsgálatot tartott a jegyzői hatáskörben ellátott gyámhatósági feladatok közül a védelembe vétellel kapcsolatosan keletkezett ügyekben. A vizsgálat hiányszágot itt sem tárt fel.

A Családsegítő és Gondozási Központ Szervezeti és Működési Szabályzatának értelmében elsősorban az intézményvezető hatásköre a családgondozók munkájának ellenőrzése, illetve éves tevékenységükről tájékoztatást nyújtani a Képviselő-testület felé.

Az intézményt a Megyei Gyámhivatal 2004-ben nem ellenőrizte.

A bölcsőde, mint belső szervezeti egység ellenőrzése a Békés Megyei Módszertani Feladatokat Segítő Bölcsőde szaktanácsadója által 2004. május 26-án a szakmai munka megfigyelésére terjedt ki.

A megfigyelés területei:

1. A bölcsőde működési feltételei, munkaszervezés
2. Gondozási egységek berendezése, dekoráció
3. A játékok elhelyezése, játékészlet
4. Gondozó - nevelőmunka
5. Élelmezés

Az ellenőrzés megállapításai, mind személyi, mind a tárgyi feltételekkel kapcsolatban pozitívumok voltak, a szakmai munkát színvonalasnak ítélték.

Alc.: Nevelési, oktatási intézmények gyermekvédelmi tevékenysége

A nevelési, oktatási intézmények a gyermekvédelmi jelzrendszer nagyon fontos részét képezik, hiszen a gyermekkel és rajta keresztül családjával napi kapcsolatban vannak, elsőként tapasztalják meg, ha a család működésében zavar keletkezik. Ezért is fontos bemutatnunk, hogy városunk intézményeiben milyen színvonalon folyik a gyermekvédelmi tevékenység.

A nevelési oktatási intézmények tevékenysége számadatokban:

Intézménybe járó gyermekek száma Veszélyeztetettként nyilvántartottak száma Százalékos arány (%)

Intézmény	Az intézménybe járó gyermekek száma	Veszélyeztetettként nyilvántartottak száma	Százalékos arány (%)
Szarvas Város Általános Iskolája, Óvodája	890	53	5,9
Vajda Péter Gimnázium és Szakközépiskola	746	-	0
Szlovák Általános Iskola, Óvoda és Diákotthon (óvoda)	301	5	1,6
Szlovák Általános Iskola, Óvoda és Diákotthon (iskola)	90	3	3,3
Benka Gyula Evangélikus Általános Iskola és Óvoda	422	3	0,7
Napfény Evangélikus Óvoda	48	2	4,1
TSPF Gyakorlóóvoda	165	-	0
TSPF Gyakorló Iskola	83	-	0
Székelly M. Szakképző Iskola	723	57	7,8
Összesen:	2667	123	4,6

Az intézmények által leggyakrabban említett veszélyeztetettséget előidéző okok:

Rossz anyagi és lakáshelyzet, fizikai bántalmazás, ingerszegény környezet, csonka vagy szétbomló család, ellenőrzés hiánya, rossz társaság, szeretethiány, szenvedélybeteg szülő, mentális és más betegség a családban.

A veszélyeztetett gyermekek aránya intézményenként eltérő képet mutat. Két olyan intézményünk van, ahol nem tartanak nyilván veszélyeztetett gyermeket. Feltehető, hogy az érintett intézményekben is vannak látnas veszélyeztetettek. Nyilvánvalóan a veszélyeztetettség megítélése sem egységes minden intézményben.

Szarvas Város Általános Iskolája és Óvodájában az átlagosnál magasabb a veszélyeztetettek aránya. Ennek oka lehet, hogy ez az egyetlen óvodai és általános iskolai nevelésre, oktatásra szolgáló önkormányzati fenntartású intézmény, ahová minden jelentkező gyermek felvételt nyer.

A legtöbb intézményben nagyon színvonalas gyermekvédelmi munka folyik. A tanév elején felmérést készítenek a gyermekek körében, illetve elkészítik a gyermek- és ifjúságvédelmi munka intézményen belüli munkatervét. A munkatervet az egész tanévre kiterjedően időrendi feladatokat is meghatároznak, továbbá külön-külön meghatározzák a gyermekekkel kapcsolatos, a tanári közösségben, illetve a szülők körében elvégzendő feladatokat, illetve az intézmény önálló feladatait.

Kiskorúak által elkövetett bűncselekmények, szabálysértések 2004. évi adatai

0-14 éves gyermekek által elkövetett bűncselekmények száma:	1
14-18 éves gyermekek által elkövetett bűncselekmények száma:	1
Bűncselekmények típusai: lopás, rablás	
Elkövetés okai: serdülőkori magatartászavar	
Pártfogó felügyelet alatt álló fiatalok száma:	15 fő
Az elkövetett bűncselekmények típusai: betöréssel lopás, garázdaság, könnyű és súlyos testi sértés	
0-14 éves gyermekek által elkövetett szabálysértések száma:	2
14-18 éves gyermekek által elkövetett szabálysértések száma:	7
Szabálysértések típusai: lopás (4), rongálás (4), orgazdaság (1)	
Elkövetés okai: nem megfelelő családi háttér, serdülőkori magatartási probléma	
Gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény 2004-ben nem volt.	
Gyermek sérelmére elkövetett szabálysértések száma:	28
Szabálysértések típusai: tankötelezettség elmulasztása	

Szarvas Város Önkormányzata a közbiztonság és a bűnmegelőzés területén a Rendőrséggel és Polgárőrséggel – mint civil szervezettel – működik együtt.

A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása

Szarvas Város Önkormányzatának közbiztonsági és bűnmegelőzési koncepciója 2003-ban készült el. A koncepció megfogalmazza azokat az alapelveket, amelyeket a közbiztonság és a bűnmegelőzés érdekében az önkormányzatnak alkalmaznia kell. Meghatározza a közbiztonság érdekében együttműködő szervezetek, civil szervezetek körét, de a lakosság közreműködésének fontosságát is. A koncepció külön hangsúlyt fektet a fiatalok nevelésére, bűnözésének megelőzésére.

A város közbiztonsági helyzetének elemzését követően a koncepció az alábbi célokat, prioritásokat határozza meg:

1. A közterületek rendje
2. A bűnözés utánpótlási bázisának csökkentése
3. A helyileg aktuális kedvezőtlen tendenciák megállítása
4. A település közbiztonságának javításához szükséges minimális rendőri jelenlét biztosítása
5. A hátrányos helyzetű kisebbségek felzárkóztatása

A koncepció a fenti célok megvalósításához mellérendeli az eszközöket, nevezetesen: közbiztonsági, bűnmegelőzési költségvetési célkeret létrehozását, regionális jellegű „Sértett-segítő” információs, tájékoztató és tanácsadó centrum felállítását, a helyi polgárőrség és a szomszédok egymásért mozgalom támogatását, a közterület felügyelet, mezőúri szolgálat ellenőrző tevékenységének erősítését, felvilágosító propaganda tevékenység kiszélesítését, a D.A.D.A. program támogatását, általános iskolai drogmegelőzési program beindítását, és az aldozatvédelmi tevékenység erősítését, rendészeti vagy rendvédelmi osztályok létrehozását a középiskolákban, a baleset-, és bűnmegelőzési szempontok érvényesítését az önkormányzati hivatal napi működése során, a követendő magatartások népszerűsítését.

Végül a koncepció a rendőrséggel való együttműködés formáit és eszközrendszerét határozza meg annak érdekében, hogy városunk, de különösen a gyermek és fiatal korosztály biztonsága, a bűnözéstől való távolartása biztosítható legyen.

Várandós anyák gondozása

A Védőnői Szolgálat a város egészségügyi alappellátásának része, amely jelenleg a járóbeteg szakellátás, 2005. június 1-től a képviselő-testület határozata alapján a Családsegítő és Gondozási Központ szervezeti keretei között fog működni.

A szolgálat tevékenysége a megelőzésen alapul. Célja az egészség megerősítése, egészségkultúra növelése, egészségnevelési programok támogatása, szervezése együttműködve a gyermekorvosokkal, nőgyógyászokkal, ifjúsági orvosokkal.

A védőnői gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, illetve 0-18 éves korú gyermek él.

A védőnői gondozás feladatai:

- Anamnézis készítése,
- Tanácsadás (orvossal, illetve önállóan),
- Családátogatás,
- Egészségnevelés,
- Egyes vizsgálatok önálló elvégzése,
- Környezettanulmány készítése,
- Dokumentáció, adatszolgáltatás.

Szarvason 5 körzeti védőnő vesz részt a terhesgondozásban. A védőnői szolgálat kistérségi szintű ellátásával ez részben módosul. Jelenleg hetente kétszer van tanácsadás. Ennek keretében történik a kismamák ultrahangos vizsgálata is.

A védőnői szolgálat tevékenysége a gyermekek védelmében

A Védőnői Szolgálat az Iskolae egészségügyi Szolgálattal együtt a gyermekek megszületése előtti időtől (várandóság) 18-20 éves korig foglalkozik az egészség megőrzésével, betegségek megelőzésével, helyes életmódról, táplálkozással neveléssel. A védőnők fontos feladata a családok felelősségének hangsúlyozása a gyermekek gondozásával, neveléssel kapcsolatban.

Terhességutáni, csecsemő-kisgyermektanácsadás, iskolai szűrővizsgálat, iskolai fogadóórák keretében lehetőséget nyílik a szülőkkel, gyermekekkel történő megszervezett beszélgetésekre, tanácsadásra, segítségnyújtásra. Az általános-, és középiskolások diákok részére szabadidős foglalkozásokat, kiscsoportos tréningeket, ismeretterjesztő előadásokat is szerveznek.

A szakrendelésekkel együttműködve színvonalas szűrővizsgálatokat végeznek (mozgás-érzékszervi vizsgálatok, labor, lánka nőgyógyászat, cardiológia, stb.) Szoros kapcsolatot tartanak gyógyterápiákkal, gyógytestnevelőkkel. Tapasztalataik, illetve az iskolák, pedagógusok jelzése alapján a középiskolai diákok nagy számban – gyakorta iskolaidőben – látogatják a kocsákat, szorakozó-, és vendéglátó helyeket, ahol fiatal koruk ellenére alkohollal, dohánytermekkel szolgálnak ki őket.

A dropprevenció főként az alapellátáson belül az Iskolae egészségügyi Szolgálat feladatáé. Az iskolavédőnői és ifjúsági védőnő rendszeresen kapcsolatot tart Szarvas város valamennyi oktatási intézményével, az intézmények ifjúságvédelmi felelőseivel. A védőnők egészségfejlesztő tevékenységében az elmúlt évben két sikeres pályázat növelte a védőnői ellátás színvonalát. Az egyik az informatikai rendszer kiépítését célozta, a másik a „Légy Napra Kész!” című dropprevenció program sorozat megvalósítását, amelyben kb. 3.500 diák vett részt.

Droghelyzet, dropprevenció városunkban

Az említett dropprevenció program sorozat részét képezte a sarvasi középiskolások körében 2005. márciusában végzett felmérés. Bár a beszámoló a 2004 évi gyermekvédelmi tevékenységet kell, hogy tükrözze de a most végzett felmérés eredményeinek közreadása fontos lehet a 2005. évi célok meghatározásában, kijelölésében.

9. évfolyamosok körében végzett felmérés, résztvevők száma	330 fő (42%)
Fiúk naponta dohányoznak:	19,5 %
Lányok naponta dohányoznak:	26 %
Fiúk hetente alkoholt fogyasztanak:	10,1 %
Lányok hetente alkoholt fogyasztanak:	14,6 %
Fiúk alkalmanként alkoholt fogyasztanak:	43,4 %
Lányok alkalmanként alkoholt fogyasztanak:	69,2 %
Fiúk tiltott drogfogyasztása:	4,3 %
Lányok tiltott drogfogyasztása:	9,3 %

2004. augusztusában a Képviselő-testület megalapította a Szarvasi Kábítószer Egyeztető Fórumot. Ebben képviselteti magát minden olyan szakember, aki lelken viseli a dropproblémák megoldását. A KEF megalapításával több pályázati lehetőség nyílik meg a dropprevenció területén.

A városban 56 civil szervezet működik, melyből 5 kifejezetten gyermek és ifjúsági tevékenységet folytat, támogat, illetve őket vonja be tevékenységébe. Ezek a Tessedik Sámuel Oktatási-Kutatási Szövetség Egyesület, Független Ifjúság Szarvasi Szervezete, Szarvasi Ifjúsági Kör Egyesület, Tessedik Sámuel Főiskola Gyermekekért Oktatóközpont, és a Szarvasi Ifjúságért Akciócsoport Egyesület. Pozitív hatású az ifjúságra a 19 sportegyesület tevékenysége, foglalkozik a családok és a gyermekek problémáival, szabadidejük hasznos eltöltésével, érdekvédelmével a Nagycsaládosok Szarvasi Egyesülete. Jelentős a gyermek és fiatalok védelme érdekében a Szarvasi Polgárőr Egyesület tevékenysége.

A gyermekvédelem területén az elmúlt években kialakult intézményi struktúra, s a gyermekvédelemmel foglalkozók együttműködése, összehangolt munkája, szakmai színvonala hozta magával azokat az eredményeket, hogy városunkból alig kerül gyermek átmeneti gondozásba, illetve átmeneti vagy tartós nevelésbe. Az elért eredményekkel azonban még nem lehetünk elégedettek, a gyermekvédelmi törvény szellemiségét szem előtt tartva hatékonyabbá kell tennünk az intézmények veszélyeztetettséget felderítő, megelőző munkáját, s erősíteniük kell a szolgáltatásszintű gyermekvédelmet csökkentve ezzel a hatósági intézkedések szükségességét.

A beszámolót készítette:

**Kugyela Mihályné aljegyző,
Sztancsik Lászlóné gyámhivatali ügyintéző**

A beszámolóhoz adatot szolgáltatott:

**Kovács Lajosné a Családsegítő és Gondozási Központ intézményvezetője,
Frcska Veronika gyermekjóléti szolgálat család-gondozója,
Szurominé Bánfi Éva gyámhatósági ügyintéző,
Kovács Szilvia ifjúsági védőnő,
Gecser Antalné védőnő, nevelési oktatási intézmények vezetői**